

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Algemeen Bijzondere School Het DOK

Plaats : Oegstgeest
BRIN nummer : 29YF|C1
Onderzoeksnummer : 288096
Datum onderzoek : 24 mei 2016
Datum vaststelling : 30 juni 2016

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN	5
2	TOELICHTING OP DE OORDELEN	6
3	REACTIE VAN HET BESTUUR	10
4	OPZET VAN HET ONDERZOEK	11
	BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTEEN	12
	BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE	15

1 SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN

ABS Het DOK heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

- De school benoemt welke vaardigheden de leerlingen hebben behaald aan het einde van hun schoolcarrière op Het DOK.
- Het verbinden van verschillende vakken mede door de invoering van IPC.
- Door het werken in schoolkamers en units lijkt er een vanzelfsprekendheid te zijn in groepsdoorbrekend werken. Het samen werken, samen leren wordt zo stevig neergezet.
- 'Vrijheid in gebondenheid'. Blijf organisatiegericht werken (blijf weg van leerkrachtafhankelijk werken).
- Vanuit een ambitieuze visie denkt het team na over mogelijkheden die er zijn om het onderwijs op Het DOK zo aantrekkelijk mogelijk te maken.
- De directie en het team hebben de visie helder voor ogen, samen lerend. Er is sprake van een samen-lerend-team (elkaar feedback geven en reflecteren).

2 TOELICHTING OP DE OORDELEN

2.1 Kwaliteitsoordelen op de onderzochte standaarden

Hieronder staan de kwaliteitsoordelen op de standaarden per kwaliteitsgebied en een toelichting daarop. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd. Bijlage 1 geeft de portretten weer die bij de standaarden horen.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Onderwijsresultaten		1	2	3	4	5
1.1	Resultaten			•		

ABS Het DOK is in 2008 als school gestart met twee leerlingen. De prognose was dat binnen vijf jaar het leerlingenaantal boven de 400 zou komen. Wegens de crisis en de stop op de nieuwbouw is deze prognose in de praktijk anders uitgevallen. Momenteel zitten er 180 leerlingen op de school en trekt de school (mede door de nieuwbouw die weer is opgepakt) sterk aan. Het is de vraag of de school op 1 oktober 2017 boven de gestelde 300 leerlingen zit.

Het DOK heeft afgelopen schooljaar voor de eerste keer twee 'eigen' leerlingen gehad in groep 8. Deze twee hebben boven het landelijk gemiddelde gescoord. Voor het aankomend schooljaar verwacht de school in ieder geval boven de ondergrens, die de inspectie stelt, te scoren. De school kan haar doelen op dit gebied ambitieuzer opstellen.

Sinds de komst van de huidige directeur in 2014 (ten tijde dat de school het huidige schoolgebouw betrok) zijn de twee leerkrachten, die de school in 2008 zijn gestart, als intern begeleiders aangesteld.

Het afgelopen jaar is voor het eerst een analyse gemaakt van de eindresultaten. De teamleden analyseren de resultaten die volgen uit het leerlingvolgsysteem. Beide analyses leiden tot keuzes op onderwijsinhoudelijk gebied.

De school heeft in haar schoolplan duidelijk de vaardigheden verwoord die leerlingen hebben verworven tijdens hun schoolbaan op Het DOK. Deze vaardigheden zijn gericht op vaardigheden waarvan de maatschappij verwacht dat deze van belang zijn in de toekomst.

Onderwijsproces		1	2	3	4
2.2	Zicht op ontwikkeling				•
2.3	Didactisch handelen			•	
2.4	Ondersteuning			•	

Uit verschillende onderwijsconcepten heeft Het DOK, naar eigen zeggen, de beste zaken gekozen en daar is het team mee aan de slag gegaan. Op Het DOK zitten de leerlingen in een schoolkamer (de jaargroep). Deze schoolkamer vormt de basis voor de leerlingen waar zij onder andere de dag starten en afsluiten. Naast het werken in de schoolkamer, werken de leerlingen in units. Deze units zijn groepsdoorbrekend. Het doel van deze structuur is het aanbieden van een leeromgeving waar leerlingen zich kunnen ontwikkelen tot complete mensen op basis van individuele mogelijkheden en waar met en van elkaar geleerd kan worden. Deze vorm van werken zorgt er tevens voor dat leraren ook groepsdoorbrekend werken. Zij kennen hierdoor veel kinderen en leren ook de kwaliteiten van collega's beter kennen.

Tijdens de lesobservaties blijkt dat de leraren over het algemeen hun lessen afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Dit is terug te zien in de groepsplannen en in de dagroosters. De betrokkenheid van de leerlingen was tijdens de observaties wisselend. Het International Primary Curriculum (IPC) is inmiddels ingevoerd en speelt een belangrijke rol binnen het onderwijs op Het DOK. De betrokkenheid van zowel leerlingen als leraren is groot en ook ouders geven aan enthousiast te zijn over deze manier van werken.

Voor de leerlingen die extra ondersteuning behoeven stelt de school groeidocumenten (vraag vanuit het samenwerkingsverband) op. Deze voldoen aan de hieraan gestelde eisen.

Schoolklimaat en veiligheid		1	2	3	4
3.1	Schoolklimaat				•
3.2	Veiligheid			•	

In de school heerst een prettige sfeer. Het gebouw is in 2014 in gebruik genomen en ontworpen naar het onderwijskundig concept dat de school wilde

invoeren. Het gebouw oogt open en transparant. Een aandachtspunt is de directe leeromgeving van de leerlingen. De verzorging hiervan is wisselend. Leraren zouden bijvoorbeeld met elkaar kunnen nagaan of hetgeen aan de muren hangt inderdaad het onderwijsleerproces ondersteunt.

De school heeft duidelijk verwoord welke vaardigheden de leerlingen van Het DOK aan het eind van hun schoolloopbaan hebben behaald. Het team laat zien op dit punt ambitieus te zijn. Een voorbeeld van deze beschrijving op het gebied van zelfstandigheid is: "een kind dat bij ons op school heeft gezeten, kan zonder tussenkomst van anderen, taakgericht en zelfstandig een opdracht uitvoeren". De doelen kunnen op bepaalde gebieden, denk daarbij bijvoorbeeld aan de vaardigheidsscores, concreter worden weergegeven.

De leraren gaan op een respectvolle manier met de leerlingen om en dit geldt ook voor de leerlingen onderling. Ouders en leerlingen ervaren de school als veilig. De school hanteert een methode om (wenselijk) gedrag bespreekbaar te maken. De leraren volgen de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen via een genormeerd instrument en ook de veiligheidsbeleving wordt gemeten. Alle leraren zijn geschoold in deze methode en waar nodig worden zij bijgeschoold. Aankomend schooljaar zal hiervoor een speciale coördinator worden aangesteld, die voor borging en vernieuwing dient te zorgen. Deze coördinator zal ook de rol van veiligheidscoördinator op zich nemen. Tevens hanteert de school een veiligheidsbeleid en een gedragsprotocol.

Kwaliteitszorg en ambitie		1	2	3	4
4.1	Evaluatie en verbetering			•	
4.2	Kwaliteitscultuur				•

Het team van Het DOK is zeer betrokkenen en sterk gemotiveerd om het onderwijsconcept van Het DOK goed, en vol overtuiging neer te zetten. Jaarlijks stelt het gezamenlijk verbeteronderwerpen vast en bespreekt de voortgang daarvan op studiedagen. Daarbij bepaalt de directie de onderwerpen op deze dagen. Het uitwerken van de evaluaties kan sterker. Dit vindt veelal mondeling plaats. De directeur en de intern begeleiders zijn nu voornamelijk verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit en is daarmee te persoonsafhankelijk omdat een en ander niet is vastgelegd in een document. Door dit wel te doen wordt het cyclisch proces van kwaliteitszorg duidelijk en ligt het vast op organisatieniveau. De school is zich bewust van haar eigen kwaliteit en de mogelijke verbeterpunten.

Tijdens het inspectiebezoek komt duidelijk de zoektocht naar voren die de school de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. Momenteel is de ontwikkeling op het punt aangekomen dat er keuzes gemaakt moeten worden hoe het onderwijs er op Het DOK concreet uit moet zien. Dit vraagt om sturing. De directie is zich hiervan bewust en is de volgende stappen in deze ontwikkeling aan het zetten.

Het team werkt op bouwniveau nauw met elkaar samen, gerelateerd aan het groepsdoorbrekend werken. De leraren op Het DOK zijn gewend om te reflecteren en elkaar feedback te geven. Ook zijn zij op de hoogte van elkaars expertise. De professionele cultuur is goed te noemen. De uitdaging is dit niveau vast te houden en te verhogen door bijvoorbeeld ook kennis, en elkaars talenten van de verschillende bouwen, met elkaar te verbinden.

Daarnaast werkt de school samen met de PABO in Leiden. Er is een interne opleidingsplek gecreëerd op Het DOK, waar de school als het ware haar eigen leraren opleidt. Dit biedt mogelijkheden als het gaat om de groei, die de school naar alle verwachting de komende jaren zal gaan doormaken, op te vangen.

2.2 Oordelen over naleving

Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

3 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op ABS Het DOK.

Daarnaast heeft de inspectie de school en het bestuur gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van de school.

Hieronder geeft het bestuur haar reactie:

Het bestuur kan zich vinden in het rapport zoals de onderwijsinspectie dat heeft opgesteld.

4 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen, een onderzoek met het nieuwe conceptwaarderingskader. Zo ook ABS Het DOK.

Op 24 mei 2016 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen, deze observaties zijn samen met een observant van de school uitgevoerd.

Aan het eind van de onderzoeksdag is een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en enkele leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken, zie bijlage 2 en de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTE

KWALITEITSGEBIED 1: ONDERWIJSRESULTATEN

STANDAARD 1.1: COGNITIEVE EINDRESULTATEN

De leerlingen behalen cognitieve eindresultaten die gezien kenmerken en beginniveau van de leerlingen ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

De leerlingen behalen eindresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde (minimum)norm. De doelen voor cognitieve leerresultaten die de school stelt, passen bij de kenmerken van haar leerlingen en de maatschappelijke verwachtingen. De school laat zien dat de doelen gerealiseerd worden. Daarbij beperkt de school zich niet tot Nederlandse taal en rekenen.

KWALITEITSGEBIED 2: ONDERWIJSPROCES

STANDAARD 2.2: ZICHT OP ONTWIKKELING

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De leraren verzamelen voortdurend systematische informatie over de ontwikkeling van hun leerlingen. Zij gaan regelmatig na in welke mate de leerlingen profiteren van het geboden onderwijs en hoe de ontwikkeling van leerlingen verloopt ten opzichte van henzelf en van leeftijdgenoten. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De leraren gebruiken al deze informatie vervolgens om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak.

STANDAARD 2.3: DIDACTISCH HANDELEN

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische

principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau. Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de voor hen beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

STANDAARD 2.4: ONDERSTEUNING

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, en ondersteuning.

De school heeft voor leerlingen met bijzondere ondersteuningsbehoeften interventies gepland. Deze interventies zijn gericht op het (ontwikkelings)perspectief van de leerling. Voor de leerlingen die structureel een onderwijsaanbod krijgen op een ander niveau dan de leeftijdsgroep of extra bekostigd worden vanuit het samenwerkingsverband, stelt de school een (ontwikkelings)perspectief op. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.

KWALITEITSGEBIED 3: SCHOOLKLIMAAT EN VEILIGHEID

STANDAARD 3.1: SCHOOLKLIMAAT

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling.

STANDAARD 3.2: VEILIGHEID

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en zijn omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren leren leerlingen sociale vaardigheden aan en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een

veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen, en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

KWALITEITSGBIED 4: KWALITEITSZORG EN AMBITIE

STANDAARD 4.1: EVALUATIE EN VERBETERING

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet, rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie, waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid heeft en onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie van de resultaten met de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

STANDAARD 4.2: KWALITEITSCULTUUR

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.

BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE

Onderwijsinspectie vernieuwt het toezicht

De Inspectie van het Onderwijs vernieuwt de komende jaren het onderwijstoezicht: meer maatwerk, meer ruimte voor voldoende presterende scholen, en sterker gericht op verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs. Scholen, besturen en leraren hebben - en nemen - zelf de verantwoordelijkheid om op hun eigen wijze het onderwijs te bieden dat het beste uit leerlingen en studenten haalt. Met het vernieuwde toezicht wil de inspectie nog sterker die eigen verantwoordelijkheid stimuleren.

- **Basiskwaliteit is in orde, geheel moet beter** - De afgelopen decennia hebben we veel energie gestoken in het opsporen van minder presterende scholen en opleidingen en het samen met hen ervoor zorgen dat ze weer verbeterden. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen: het aantal scholen dat zwak of zeer zwak is, is flink afgenomen. De basiskwaliteit is dus steeds vaker in orde. Maar tegelijk zien we dat het Nederlandse onderwijs over het geheel beter kan en moet. Met vernieuwd toezicht wil de onderwijsinspectie daar aan bijdragen.
- **Proces: samen de vernieuwing ontwikkelen** - Op weg naar vernieuwd toezicht gaan we niet alleen op pad. Het is een open proces van gezamenlijk ontwerpen met scholen en besturen, bestuurlijke partners, OCW, de politiek.
- **Instellingen eigen verantwoordelijkheid, de inspectie stimuleert** - Besturen, schoolleiders en niet in de laatste plaats de leraren dragen - en nemen - verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. En voor de eigen manier waarop zij het onderwijs invullen om het beste uit leerlingen en studenten te halen. De inspectie stimuleert de instellingen in het nemen van die eigen verantwoordelijkheid en we sluiten daar in ons toezicht bij aan.
- **Verdere kwaliteitsverbetering** - De kern van het nieuwe toezicht is dat we ook scholen en besturen boven de ondergrens gaan stimuleren tot verdere kwaliteitsverbetering voor hun leerlingen en studenten. We ondersteunen daarvoor de scholen en hun besturen in hun ambities en verbetervermogen. Scholen kunnen daarom straks het oordeel 'voldoende' of 'goed' krijgen. De inspectie houdt overigens onverminderd aandacht voor risico's.
- **Totaalbeeld** - We geven een oordeel op basis van het totaalbeeld, een oordeel dat rekening houdt met het specifieke karakter van elke school en dat ondersteund wordt met toetsbare gegevens.

- **Aansluiten bij kwaliteitszorg besturen en scholen** - Besturen en schoolleiders nemen steeds meer verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun scholen en opleidingen. Met alle besturen gaat de Inspectie van het Onderwijs regelmatig de kwaliteit van de scholen en de kwaliteitszorg van het bestuur bespreken, mede aan de hand van de informatie van de school of het bestuur zelf. We zoeken de dialoog met deze besturen, schoolleiders en leraren over wat hen beweegt, hoe ze er voor staan en waar ontwikkelingskansen liggen.
- **Leraar centraal** - Cruciaal in het toezicht is de aandacht voor de centrale positie van de leraar en de professionalisering. Met het toezicht willen we schoolleiders en besturen stimuleren om de leraar optimaal in staat te stellen zich te ontwikkelen. Leraren zijn met elkaar immers doorslaggevend voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de verdere verbetering daarvan. Leraren moeten zich (weer) eigenaar voelen van het onderwijs dat in hun school geboden wordt en de inspectie wil dit graag stimuleren.